

REHABILITATION AFTER A STROKE

Zakirova Mayram

Ikromova Feruza

teachers of Bukhara Health College named after Abu Ali Ibn Sina

Abstract: *Stroke ranks first among the causes of disability in the population. About half of the patients who survived until the end of the 3rd year after suffering a stroke are to some extent dissatisfied with the quality of their life.*

Keyword: *Recovery, defect, multidisciplinary, adaptation, prevention.*

" РЕАБИЛИТАЦИЯ ПОСЛЕ ИНСУЛЬТА"

Закирова Марям

Икромова Феруза

преподаватели Бухарского колледжа здоровья имени Абу Али ибн Сины

Аннотация: *Инсульт занимает первое место среди причин инвалидизации населения. Около половины больных, доживших до конца 3-го года после перенесенного инсульта, в той или иной степени недовольны качеством своей жизни.*

Ключевые слова: *Восстановление, дефект, мультидисциплинарность, адаптация, профилактика.*

"INSULTDAN KEYINGI REABILITATSIYA"

Mayram Zakirova

Feruza Ikromova

Buxoro Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoa salomatligi texnikumi o'qituvchilari..

Annotatsiyasi: *Insult aholining nogironlik sabablari orasida birinchi o'rinda turadi. Insultdan keyin 3-yilning oxirigacha tirik qolgan bemorlarning taxminan yarmi ma'lum darajada hayot sifatidan norozi.*

Kalit so'zlar: *Qayta tiklash, nuqson, multidisiplinarlik, moslashish, insultni oldini olish.*

Insult bilan kasallanganlarni rehabilitatsiya qilish global muammo hisoblanadi. Insult boshidan kechirgan odam to'satdan qo'lini yoki oyog'ini boshqarish qobiliyatini yoqatadi, nutqi yomonlashadi, o'zi ovqatlanolmaydi, icholmaydi, xarakatlanolmaydi. U o'z kasbiga qaytolmaydi va ishini yoqatadi. Shuning uchun bemorda depressiya boshlanadi va

kuchayadi, umidsizlik hissi paydo bo'ladi. Bunday bemorni tiklash va reabilitatsiya qilish muhim tibbiy-ijtimoiy vazifadir.

Turli mamlakatlarning insult registrlariga ko'ra insultdan keyin bemorlarning:

- taxminan 40 foizi doimiy parvarishga muxtoj;
- 20 foizi – o'zi yurolmaydi;
- va faqat 20-25 foizi avvalgi ishlariga qaytishi mumkin.

Reabilitatsiya vazifasi ushbu 60% bemorlarni avvalgi hayotiga qaytarish yoki ularning holati va yoqolgan funksiyalarini hisobga olganda jismoniy va ijtimoiy jihatdan kundalik hayotga moslashtirishdir.

Insult nafaqat bemorning o'ziga, balki uning oila a'zolariga, qarindoshlariga va uni parvarish qilayotgan yaqinlariga og'ir yuk bo'lib tushadi. Shuning uchun yetarli va o'z vaqtida ko'rsatadigan va kompleksli reabilitatsiya bemorga kasallik tufayli yoqotilgan ba'zi funksiyalarini tezda tiklashga yoki paydo bo'lgan nuqsonlarni minimallashtirishga va uzining holatiga moslashtirishga yordam beradi.

Insultni o'rganish bilan shugullanadigan dunyodagi yetakchi tashkilotlarning tavsiyalariga ko'ra, insultdan keyingi reabilitatsiya ko'p tarmoqli gurux tomonidan amalga oshirishi kerak.

Insultdan keyingi reabilitatsiya maqsadlari:

- harakatlarni maksimal darajada tiklanishi,
- yurishni yaxshilash,
- nutqni tiklash va yaxshilash,
- o'z-o'ziga xizmat kursatishni o'rgatish,
- ijtimoiy va psixologik moslashuv,
- takroriy insult va uning asoratlarini oldini olish,
- umr ko'rish davomiyligini oshirish,
- hayot sifatini yaxshilash,
- oila a'zolarini o'qitish va ularni psixologik qo'llab-quvvatlash.

Doktor Maksudova klinikasida insultdan keyingi reabilitatsiya ko'p tarmoqli gurux tomonidan amalga oshiriladi. Ushbu guruxning har bir a'zosi insultdan keyingi bemorni maksimal darajada kompleksli, xavsiz, samarali va qulay tiklanishini ta'minlash uchun o'z vazifasini bajaradi.

Klinikaga kelgan bemor albatta zarur tekshiruvdan o'tadi, kerakli mutaxassislar bilan maslahatlashadi – reabilitatsiya tadbirlari hajmi ushbu bemor uchun maxsus davolash, reabilitatsiya usullariga ko'rsatmalar va mumkin bo'lmagan xolatlar hisobga olgan holda aniqlanadi. Shu bilan birgalikda bemorning dastlabki klinik holati aniqlanadi (disfunktsiya darajasi aniqlanadi), unga ko'ra davolash choralarning individual dasturi yaratiladi. Kurs oxirida reabilitatsiya samarasini baholash uchun bemorning klinik holati qayta tahlil qilinadi.

Reabilitatsiya jarayonida bemorni uyda parvarish qilayotgan uning qarindoshlari bilan ish olib boriladi. Mutaxassislar ularga uy sharoitida reabilitatsiyani qanday qilib to'g'ri

davom yetirishini (va qay darajada) o'rgatiladilar, chunki reabilitatsiya davomiy va xar tamonlama bo'lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. F.SH. Baxadirova "Reabilitatsiya, massaj va mexnat bilan davolash", Toshkent - 2010 yil.
2. K.E.Ulxo'jaeva, B.T.Xudoyberganova "Fizioterapiya va tibbiy reabilitatsiya" Toshkent - 2004 yil.
3. G.O.Xaydarov "Ichki kasalliklar" Toshkent - 2002 yil.